

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja. Za leto 1892. je razposlala družba sv. Mohorja svojim družbenikom naslednje knjige:

1. Jeruzalemski romař. Opisovanje svete dežele in svetih krajev. (Z 32 podobami.) — Po svojem opazovanju in zanesljivih virih napisal dr. Francišek Lampe. 1. snopič. Str. 176. — Kar je videl in doživel pisatelj na svojem potovanju v sveto deželo, podaje v tej knjižici narodu. Opisovanje je živahno, da čitatelj z velikim zanimanjem spremlja v duhu pisatelja na njegovem potu. Lepe so tudi ilustracije.

2. Šmarnice naše ljube Gospě presvetega Srca. Spisal † Janez Volčič, duhovnik ljubljanske škofije. 16^a. Str. 398. — S tem priločnim molitvenikom je jako ustrezno pobožnemu kmetiškemu ljudstvu, ki o praznikih rado prebira nabožne knjige.

3. Domači zdravnik po naukih in izkušnjah župnika Kneippa. Za vsakdanje potrebe našega ljudstva sestavil Valentin Podgorc, duhovnik krške škofije. Str. 170. — Sedaj, ko je Kneippovo zdravljenje tako sloveče, potrebovali smo tudi Slovenci knjige, katera naj seznanja ljudstvo z njegovim zdravljenjem. Spisana je po knjigah Kneippovih in uči a) česa je treba k zdravju in kako se zdravje ohrani, b) kako naj rabimo vodo? in c) ravaja dobra domača zdravila. Kdor se hoče zdraviti previdno in vestno, najde v knjigi dokaj dobrih in izkušenih nasvetov. Treba je sevé velike previdnosti.

4. Naše škodljive rastline v podobi in besedi. Opisal Martin Cilenšek, profesor na dež. gimnaziji v Ptujih. 1. snopič. Str. 128. — V tej knjigi je opisanih mnogo naših strupenih rastlin, ki so škod-

ljive človeškemu zdravju in zdravju živine, katera je najboljša imovina kmeta. Opisane so prav dobro, vestno in poljudno. Knjiga bode koristila mnogo, samo bati se je, da ne bi brezvestni ljudje zlorabili njenih nauk.

5. Slovenske večernice za pouk in kratek čas. Šest in trideseti zvezek. Str. 143. — Vsebina: Štiridesetletno književno delovanje društva in družbe sv. Mohorja. Sestavil dr. Jak. Sket. Najgotovejša doba. Povest. Spisala Pavlina Pajkova. Planinski kosci. Mih. Opeka. Kako se potuje po Afriki. Spisal J. Vrbovec. Brat Evstahij. Spisal A. Koder. Črtice iz francoskih bojev na Koroškem leta 1813. Spisal Fr. Hubad. Nekoliko črtic iz življenja starega Zelničarja. Spisal Janko Barle. Andrej Turjaški, karlovški general in glasovit junak. V spomin tristoletnice spisal J. Steklasa. Cesarica in cesaričina. Narodna pravljica; zapisal J. Kržišnik. Kratkočasnice. Nabral Anton Brezovnik. Zanimiv je spis „kako se potuje po Afriki“, zlasti pa spis „Andrej Turjaški“, kateri je tudi prav primeren. Kajti ravno letos je tristoletnica slovite in za Slovence slavne in odločilne bitke pri Sisku, v kateri so združeni Slovenci pod vodstvom Andreja Turjaškega ter Adama Ravbarja in Hrvatje slavno premagali sedemkrat močnejšega fanatiziranega Turka. (Konec prib.)

Odobrena knjiga. „Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menjicah“, spisal dr. Tomaž Romih, odobrilo je vis. naučno ministerstvo za šolsko porabo na obrtnih nadaljevalnih šolah s slovenskim učnim jezikom. (Ocena te knjige glej „Uč. T.“ 1892 str. 152).

Naši dopisi.

Iz Kamnika. Prirastek knjig okrajne učiteljske knjižnice v Kamniku koncem leta 1892: Št. 34. Dr. Tavčar: Ljubljanski zvon 1892. Št. 44. Linhardt: Laibacher Schulzeitung 1892. Št. 59. Letopis Matice Slovenske 1891. Št. 103. Tomšič: Vrtec 1892. Št. 104. Nerat: Popotnik 1892. Št. 105. Žamer: Učiteljski Tovariš 1892. Št. 305. Glasbena Matica. Št. 361. Gabršek: Pedagogijski letnik 1891. Št. 374. Jordan: Schule und Haus. Št. 382. Pire: Kmetovalec 1892. Št. 391. Mahnič: Rimski katolik 1892. Št. 397. Vrtnar 1892. Št. 418. Dom in svet 1892. Št. 420. Valla: Povjest. sred. veka. Št. 421. Hirc: Ljepa naša domovina. Št. 422. Harambašič: Miroslav i Bogoljuba. Št. 423. Lepšič: Slike iz Bosne. Št. 424. Sandor-Gjalski: Iz varmegjijskih dana. Št. 425. Dimitrija Demeter: Tenta. Št. 426. Kumičič: Obiteljska tajna.

Št. 427. Slike iz svijetske književnosti. Št. 428. Kobal: Zorna obuka v pučki školi. Št. 429. Kozarec: Medju svjetlom i tminom. Št. 430. Jablanecy: Schulgarten der Volksschule. Št. 431. Kučera: Crte o magnetizmu. Št. 432. Vrbovec: Zgodovina Novega Mesta. Št. 433. Dolinar: Pegam i Lambergar. Št. 434. Immel: Elemente der Raumlehre. Št. 435. Scheinigg: Narodne pesni koroških Slovencev. Št. 436. Dimitz: Die Habsburger und ihr Wirken in Krain. Št. 437. Dimitz: Habsburžani v deželi Kranjskej. Št. 438. Martin: Atlas zur Praxis der Naturgeschichte. Št. 439. Erjavec: Naše škodljive živali. Št. 440. Wüderlich: Deutsche Schulpraxis 1892. Št. 441. Dular: Domači živinozdravnik. Št. 442. Kuralt: Umni sadjerejec. Št. 443 in 444. Katschinka: Die Volksschule 1891, 1892.

Iz Planine. — Po lepi vsakoletni navadi je bilo tudi za pretekle božične praznike — v dan 21. grudna m. l. — v gradu Haasbergu, kjer je bilo v dvorani poleg domače kapele postavljeno krasno božično drevesce in lične jaslice, obdarovanih po primernem nagovoru in petji 61 naših ubogih šolarčkov in šolaric po milostljivi kneginji Matildi Windisch-Graetzovi z zimsko obleko, štrucami, jabolki in pridnejši tudi s svetimi podobnicami. Za vse te bogate darove se je pred odhodom iz grada zahvalil v imeni obdarovancev in v imeni krajnega šolskega sveta šolski voditelj ter priporočil šolske ubožčke tudi v prihodnje blagi naklonjenosti visoke gospe.

Poleg imenovane stalne dobrotnice ima pa naša šola tudi stalnega neimenovanega rojaka — naročnika „Vrtca“, kojega naši otročaji vsak mesec komaj pričakujejo, potem marljivo prebirajo lepe povesti ter pridno rešujejo razne zagonetke, rebuse in druge zabavne naloge.

V drugi polovici tekočega šolskega leta nameravamo ustanoviti tudi pri nas šolsko delarno, če dobimo poleg od krajnega šolskega sveta v ta namen določenega zneska primerno podporo tudi od druge strani. Ker je ta pouk za naše ljudstvo eminentne važnosti, se nadejamo, da se bodo naše prošnje na dotičnih mestih tudi uvaževale in primerno rešile. —k

Društveni vestnik.

Iz našega društva. Občni zbor »Slov. učiteljskega društva v Ljubljani« dné 28. grudna m. l. ob 9. uri dopoldne v magistratni dvorani ljubljanski je bil prav dobro obiskan. Zbralo se je 50 društvenikov. Hvalevredno nam je omeniti lepo število gđ. tovarišic, katere so s tem pokazale, da se zanimajo za naše društvo.

G. predsednik Andrej Žumer je navzoče iskreno pozdravil, navduševal k združenju, zahvalil za obilno udeležbo in spominjajoč se našega največjega šolskega dobrotnika presvetlega cesarja, otvoril zborovanje.

G. Jakob Dimnik je predlagal, da se imenuje vrli naš sodelovalec preč. g. prof. kanonik Josip Marn zaradi premnogih zaslug za naše društvo častnim članom, kar se je soglasno in s splošnim odobravanjem sprejelo.

Tajnik Jakob Furlan je kratko opisal društveno delovanje v preteklem letu. Odbor je imel dvanajst sej, v katerih je reševal slučajne stvari. Omenil je slavnosti Komenskega in dobrotnikov, kateri so pripomogli, da se je mogla vršiti. Slavni deželni zbor je ustregel prošnji, v kateri je odbor prosil nagrad za poučevanje deških ročnih del. Največ posla je imel odbor z vsprejemom in prenočevanjem českih gostov, kateri so v preteklih počitnicah 3 dni med nami bivali. Umrli je društvenik g. A. Rozman v Žabnici. Končno je vsodbujal k nabiranju naročnikov.

Blagajnik g. Frančišek Kokalj nam je povedal, da se je »Tovariš« tiskal v 700 iztisih. V zameno in brezplačno se je pošiljalo po 40 iztisov. Društvo je imelo 890 gld. 59 kr. dohodkov in 878 gld. 80 kr. stroškov. Ostanek je tedaj 11 gld. 79 kr. z vštetiim dolžnim lističem. Zaostale naročnine pa je 1300 gld.

Predlog g. Jak. Dimnika, da naj se vsi dolžniki še jdenkrat pismeno tirjajo, onim pa, kateri lista že 3 leta niso plačali naj se pošiljanje ustavi, se sprejme.

G. predsednik omeni, naj bi se denar, kateri se bode iztirjal, spravljal kot začetek glavnici za »učiteljski dom«. Učiteljstvo naj bi za to med seboj na-

biralo, koncerti naj bi se prirejali in slavno občinstvo nas gotovo tudi ne bode zapustilo.

Družba sv. Ćirila in Metoda je naše društvo povabila, da bi kot pokrovitelj pristopilo.

G. prof. Levec predlaga, da naj društvo takrat pristopi, kadar bode toliko zaostalega dolga iztirjalo, kar se vsprejme.

Pregledovalci računov so bili izvoljeni: Gđ. Marolt in gg. M. Josin in Al. Keel.

G. knjižničar Fr. Kokalj je potem poročal o stanji knjižnice, ter omenil, da ima društvo še okoli 800 neprodanih knjižic za mladino. Sklene se po 100 iztisov društva »sv. Ćirila in Metoda« in »Narodni šoli« v povoljno razdajo podariti; ostale pa oddati trgovecema gg. A. Zagorjanu in J. Giontiniju, da naj jih 25% ceneje prodajata.

V odbor so bili voljeni: gg. Cepuder Jos., Dimnik Jak., Furlan Jak., Keel Al., Kokalj Fr., Likar Janko, Raktej Fr., Razinger Ant. in Žumer Andrej.

Volitev delegatov za prihodnji občni pbor »Zveze« se po predlogu g. Jak. Dimnika prepusti odboru.

Pri samostalnem predlogu g. Jak. Dimnika, da naj bi »Tovariš« trikrat na mesec izhajal, didaktika naj se kot priloga prireja in zraven naj se še dodá posebna priloga, vnela se je daljša debata.

G. prof. Levec meni, da bi s tem stroški preveč narasli, a da naj se list za pol pole poveča.

G. Toman je za to, da list večkrat izhaja, da bi učitelj vsaj šolske novice, razpise itd. večkrat dobival.

G. urednik Andr. Žumer pravi, da mu je v preteklem letu res prav trdo šlo s prostorom in se ujemna popolnoma s predlogom g. Dimnika, a denarstvene razmere tega ne dopuščajo. Ker g. prof. Marn ne bode imel več stalne rubrike, bode v listu takoj več prostora; ako se pa bodo denarstvene razmere zboljšale, bode se gotovo list tudi razširil za pol ali četrto pole.